

sv > sf

298 **svině** (875), **světlo** (ČJA 5, 317a), **svora** (ČJA 3, 80 svorník cepu), **svlak** (ČJA 3, 49 paprsek u bran, ČJA 3, 50 průvlačka, ČJA 3, 122 plochá příčka v žebřinách, ČJA 2, 108 svlačec) — *mapa s. 419*

1 M sf- (sfňna, šf-, s'f-, šf-; sfjetlo, šf'atuo, šf'a-; sfora; sflak, sflačec)

2 Mapa pozitivně zobrazuje maximální rozšíření progresivní asimilace *sv > sf*. Sledovaný jev byl zkoumán na větším množství položek: Zatímco v nář. výrazech *sfině*, *sfětlo* a *sfora* byl zaznamenán pouze na Moravě a ve Slezsku, ve slově *sflak* ve významech ‚podélný trámek u bran‘, ‚průvlačka‘, ‚plochá příčka v žebřinách‘ a ‚svlačec‘ (zde i ve formě *sflačec*) je doložen zejména z již. poloviny Čech a z jz. Moravy. Větší množství zkoumaných položek je dáno též tím, že pro každou z nich existuje více lexikálních ekvivalentů, a proto jsou nář. pojmenování obsahující skupinu *sf* omezena jen na drobnější areály a nepostihují úplný rozsah změny.

3 Nář. výrazy se skupinou *sf* byly – na rozdíl od asimilace souhlásky *v* ve výše probraných případech – nesusvisle zaznamenány i ve značné části Čech, zejména v jzč. nář. (souvisleji na sz. Plzeňsku, v areálu mezi Příbramí a Strakonice) a v přílehlých již. úsecích nář. stře., dále ve stř. úseku přechod. nář. čes.-mor. (na již. Novoměstsku), porůznu v nář. střm. a ve víceméně pravidelných mikroareálech nář. vm. (Břeclavsko, záp. Kyjovsko, již. Kroměřížsko a sev. Valašsko – zde ve větším rozsahu než u ostatních zkoumaných skupení). Charakteristické jsou pro většinu nář. slezských včetně slez. měst.

4 sf pol. *świnia* [šf-], *światło* [šf-], *sfora*

5 —

Ši

šv > šf

299 **švagr** (5, 99c), **švec** (5, 87), **švidratý** (1, 45 šilhavý) — *mapa s. 421*

1 M šf- (šfag(e)r; šfec; šfidratý, šfírgatí, šfígraví)

2 Asimilace typu *šv > šf* byla zkoumána na výrazech *švag(e)r*, *švec* a *švidratý*. Nejkompaktnější rozšíření sledované asimilace vykazuje dialektismus *šfag(e)r*. Ostatní příklady na proces asimilace nepostihují úplný rozsah změny, protože zkoumané výrazy se skupením *šv* zabírají jen část zkoumaného území. (Tento jev byl rovněž registrován u nář. ekvivalentu pro smrk *švrk > šfirk*, a to na Opavsku, viz ČJA 2, 69.)

3 Asimilace typu *šv > šf* byla zachycena především ve slez. dialektech, zde i v městské mluvě, a na sev. okraji Valašska. Již jen ve zbytcích je doložena z Prostějovska, Kroměřížska a Břeclavska. V Čechách zaznamenána nebyla.

4 šf pol. *szwagier* [šf-]

5 šfec Ru 3

Ši

chv > chf

300 **chvíle** (1475), **chvojí** (ČJA 2, 75) — *mapa s. 421*

1 M chf- (chfíle, chfjyla, chf'ila, chfíl'a, kf'ila; chfoji, chfóji, chfóí, chfoj)

2 Asimilace *chv > chf* byla mapována na slovech *chvíle* a *chvojí* a na jejich hláskových a slovtvorných variantách.

3 Výrazy s asimilovanou skupinou *chf* byly zaznamenány v slez. nář. (mimo jižní okraje), dále pak v areálu mezi Prostějovem, Lipníkem nad Bečvou a Kroměříží, ve zbytcích na sev. Valašsku a jv. od Kyjova. Skupení *chf* je rovněž doloženo ze všech měst na území slez. nář.

4 chf- pol. *chwila* [chf-]

5 —

Ši